

Տ. ԱՐՏԱԿ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՏԻԳՐԱՆՅԱՆԻ ՔԱՐՈՉԸ՝
ԽՈՍՎԱԾ Ս. ԳԱՅԱՆԵ ՎԱՆՔՈՒՄ ՄԱՏՈՒՅՎԱԾ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ

(2 ապրիլի 2023 թ.)

Յանուն Հօր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն:

Նախահավիտյան Խոսք, այսօր եկար տաճար
սահմանելու օրեմբը, հեթանոսների փրկու-
թյան համար

(Շարականոց, Կանոն Մաղկազարդի):

Սիրելիներ, Մաղկազարդ է այսօր: Հիրավի ծաղկազարդ, որովհետեւ
նախորդ օրը ծառերից ճյուղեր ենք պոկել եւ պատրաստել, այսօր
առավոտյան հավուր պատշաճի օրհնության կարգ կատարել, եւ հիմա՝
այս պահին Սուրբ եւ Անմահ Պատարագ ենք մատուցում բաց վարագույ-
րով եւ անգամ հաղորդվելու ենք Տիրոջ Սուրբ Մարմնով եւ Արյամբ:

Օրացուցային առումով մենք թերթեցինք ընդամենը մի քանի էջ մինչ
այս օրը, սակայն հավատքի տեսանկյունից անցանք վիթխարի ճանա-
պարհ՝ Բուն Բարեկենդանից մինչեւ Մաղկազարդ:

Այս ճամփորդությունը ներհայեցողական մի հրաշալի հնարավորու-
թյուն է քննելու մեր սրտերը եւ ըմբռնելու՝ արդյոք Մեծի Պահոց անցած
շաբաթները եւ գալիք Ավագ Շաբաթը մեզանում ընդամենը սննդային
պահեցողություն են, թե՞ ինքնակատարեգալործման, ինքնապատրաս-
տության իրական շրջան:

Բուն Բարեկենդանի կիրակին հիշեցինք նախամոր եւ նախահոր կե-
ցությունն անտրտունջ եղեմական պարտեզում, երբեմն հոգոց հանելով
անդրադարձանք այդ թվացյալ անհոգությանը նախանձով՝ կարծելով,
որ դրախտը եղեմական մի միջավայր է, որտեղ, բնավ, աշխատելու կա-
րիք չկա: Արարիչը կենդանական աշխարհի ներկայացուցիչների անվա-
նակոչությունը վստահեց Ադամին եւ անգամ առաջին կնոջ անունը եւս
հորինեց հողեղենը: Ուրեմն՝ դրախտը մի իրականություն է, որտեղ Տերը

Թույլատրում է արարածներին վայելել Իր անմիջական ներկայությունը եւ մասնակից դառնալ արարչությունը, որի պատիվը չունեին անգամ լուսեղեն հրեշտակները: Մեզ ինչն է խանգարում այս կյանքում մեր շուրջ մեր դրախտը պահել, հոգ տանել, փայփայել, քանի դեռ այն ունենք:

Արտաքսման կիրակին մենք դարեր շարունակ ընկալել ենք որպես համամարդկային առաջին սպաթաքում, որով կատարել սխալ շեշտադրումներ՝ համարելով գլխավոր մեղքը պտղի ճաշակումը, այլ ոչ թե կատարվածը որպես մեղք չընկալելն ու չընդունելը: Ադամն ի պատասխան Արարչին, մեղքը բարդեց Եւայի վրա, Եւան՝ օձի եւ մարդն արարչակից լինելու տիտղոսից զրկվեց, դարձավ տիեզերական քառսի ծնող:

Ծննդոց ներդաշնակությունը խախտվեց եւ երկրագնդի առաջին ծնողները տեսան ամենասարսափելին՝ սեփական որդու սպանությունը մյուս որդու ձեռքով:

Մեղքի խոստովանումից խուսափելը մենք փոխառել ենք գերազանցապես, իսկ արարչակից լինելու տիտղոսից պահել ենք ընդամենը մեկ խտացված չակերտյալ պատվիրան՝ ծառ տնկել, զավակ ծնել եւ տուն կառուցել:

Անառակ որդու պես մենք դեգերեցինք այս աշխարհին հատուկ վիճակներում՝ մտնելով հորից ստացած մեր բաժին ունեցվածքը եւ Սուրբ Հոգու բազում շնորհները: Փոխանակ լույս եւ սեր տարածելը՝ սերմանեցինք ատելություն եւ նախանձ: Անգամ չունեցանք ուժ եւ կորով լինելու գոնե ավագ որդու պես եւ չմնացինք մեր հոր կողքին եւ հոգ չտարանք ժառանգված տնտեսությունը: Թեեւ երբեմն էլ տրվելով տնտեսության տնօրինությանը՝ մեկուսանում ենք նյութի աշխարհում եւ միայն հարեւաններից ենք իմանում, որ մեր տանը տոն է, խնջույք կա, քանի որ մեր անառակ եղբայրն է վերադարձել, ում չենք փնտրել, չենք համոզել վերադառնալ հայրական ակութ:

Տնտեսից սովորեցինք ինչպես կարելի է ուրիշի ունեցվածքով բարեկամ շահել: Առավել խելացիները հասկացան, որ անհնար չէ այս աշխարհի որդիներին միաժամանակ լուսո որդիներ լինել:

Դատավորի կիրակիով այրի կինը մեզ սովորեցրեց, որ ամենօրյա, աննահանջ դիմումներով հնարավոր է արդարության ուղու վրա բերել անգամ անիրավ դատավորին:

Դալստյան կիրակին մեզ սովորեցնում է վախենալ, վախենալ ապագայից: Ինչ է սպասվում օրենսդրին, եթե նա առաջինն է խախտում իր

իսկ ստեղծած օրենքը, ի՞նչ է սպասվում ռամիկ գյուղացուն, երբ նա ազնիվ սերմը չէ, որ ի պահ է տալիս հողին, ի՞նչ է սպասվում մեր տեսակի մի մեծ զանգվածին, որ, խոսքիս բուն եւ փոխաբերական իմաստներով, թքած ունի իր երկրին՝ հողին, իր աղոթքի տան պատերի մեջ ծխախոտի մնացուկը «մոռացողին», ի՞նչ է սպասվում ուսուցչին ու մտավորականին, երբ իրենց տված կրթությունն ու դաստիարակությունը իրենց անգամ փոփոխության չի ենթարկում, ի՞նչ է սպասվում եկեղեցականին, ով դեռ Սուրբ Խորանի աստիճաններից իջնելիս՝ արդեն չի ապրում իր խոսքի համաձայն: Եւ ի՞նչ է սպասվում, ի վերջո, մեզ՝ բոլորիս, երբ անտարբեր նայում ենք, թե ինչպես է մեր տնկած եւ աճեցրած ծառը դառնում անպտուղ, կառուցած տունը լքվում եւ ավերվում, ծնած որդին՝ հեռանում եւ դավաճանում: Եւ ուրեմն՝ առաջիկա գալուստը լինելու է շատ համապատասխան՝ լացով եւ ատամների կրճտոցով:

* * *

Այդ օրերին հատկանշական է, որ Տերն այլեւս չէր արգելում խոսել իր հրաշքներից կամ փառաբանել Իրեն. այժմ ամբողջ Երուսաղեմի ժողովուրդը օրհնաբանում էր Քրիստոսին, քանի որ, ինչպես սպասվում էր Դավթի աթոռին բազմելու էր օրինական գահակալը՝ Թագավորը:

Իրողությունից գիտակցումից մարդիկ հանում էին իրենց հագուստները, պոկոտում էին արմավենիների ճուղերը եւ փռում էին Տիրոջ ճանապարհին:

Այս անցքերից 33 տարի առաջ արեւելքից եկած ծերունիներն արդեն ազդարարել էին Իսրայելի տան Թագավորի՝ Մեսիայի ծնունդը, սակայն ժողովուրդը ականջալուր չէր եղել այդ ավետիսին եւ Բեթղեհեմյան մսուրը չէր դարձել ուխտատեղի:

Երուսաղեմը չէր ցնծում նաեւ, երբ Տերը 40 օրականում առաջին անգամ եկավ Երուսաղեմի Տաճար եւ Իրեն դիմավորեց միայն մի շատ տարեց ծերունի: Ոչ ոք իր հագուստները չէր փռում պատանի Քրիստոսի առջեւ, երբ նա երկրորդ անգամ եկավ Երուսաղեմ:

Միայն երբ ջուրը գինի դարձավ, կաղերը քայլեցին, խուլերը լսեցին եւ կույրերը տեսան, կենցաղից եւ քաղաքական թոհուրեոհից կարծրացած ժողովրդի սիրտը հանկարծ նկատեց Հիսուսին: Ամենքը, մոռանալով իրենց գուլքն ու ունեցվածքը, պարտքերն ու պարտավորությունները, վազեցին Երուսաղեմի դարպասների մոտ՝ այնտեղ էր իրենց «փրկությունը»:

Այդ օրերին ամբողջ Պաղեստինը գտնվում էր հռոմեական տիրապետության ներքո եւ ամեն հրեայի համար Մեսիան առաջին հերթին ռազմական գործիչ էր, ով պիտի ազատեր նրանց օտարի տիրապետությունից: Ոչ ոք չգիտեր, որ ընդամենը երեք դար անց, Հռոմը ինքը դառնալու էր Նազովրեցու լույսի կրողը՝ դառնալու էր քրիստոնյա:

Անշուշտ, Քրիստոս ազատեց Իսրայելի տունը բազմաստվածության լծից, սակայն ոչ սպասված եղանակով. առանց պատերազմի եւ առանց արյունահեղության եւ այդ իսկ պատճառով Երուսաղեմի ժողովուրդը, որ ծարավ էր արյան վրեժով, հագեցում չգտավ:

Երուսաղեմի ժողովուրդը դիմեց Հռոմի կուսակալին, որի իշխանությունից ջանում էր ազատվել, խաչել երիտասարդ Մեսիային, որ սեր էր բերել եւ ոչ թե սուր:

Ցավոք, մարդկային սիրտն այդպիսին է. մենք ամեն հանգամանքի մեր չափիչն ու արշինն ունենք եւ ամեն ինչի կենտրոնում սիրում ենք դնել մեզ: Ծաղկազարդի իրողությունը սպասումի եւ իրականության համեմատականի լավագույն չափանիշն է: Այդ օրերին Երուսաղեմի ժողովուրդը քաղաքական ընկալումով բաժանված էր մի քանի խմբերի եւ միմյանց քարկոծում էին, սակայն Մեսիայի գաղափարը Երուսաղեմի բնակիչների անհատական եւ համամիասնական շահերը զետեղել էր մեկ տեղում: Փարիսեցիներն ու սադուկեցիները, մաքսավորներն ու զելոտները մի կողմ էին դրել քաղաքական եւ վարդապետական տարաձայնությունները եւ եկել էին գտնելու իրենց թե՛ անհատական եւ թե՛ միասնական փրկությունը:

Թեեւ պատմական այս դեպքերից անցել են դարեր, բայց եւ մարդկային հոգեբանության մեջ մնացել ենք նույնը: Լինելով քրիստոնյա՝ մենք Աստծուն հիշում ենք միայն այն ժամանակ, երբ կարիք ունենք որեւէ բանի: Հարագնա եւ սպառողական մեր ժամանակները մեզ սովորեցնում են լինել անհատապաշտ եւ նյութամոլ. հենց դրանով իսկ մենք նմանվում ենք Երուսաղեմի այն օրերի մարդկանց, ովքեր իրենց հագուստները եւ ճյուղերը փռում էին Տիրոջ առջեւ միայն մեկ բանի համար, որպեսզի սեփական խնդիրները լուծում ստանան:

Մեր օրերում եւս, մենք ընտրում ենք որոշ անհատների եւ լիահույս սպասում, որ մեզ ուղղորդելու են հանգիստ եւ անգործ նստելու տանը, քանի դեռ մեր հարցերը լուծելու են մեր փոխարեն: Հասկանալով, որ սպասումն ու իրականությունը տարբեր են՝ ինքնաքննադատության փո-

խարեն, ատելությամբ ենք լցվում այդ անհատի նկատմամբ եւ փնտրում Հոռմի կուսակալին, որպեսզի խաչը հանի մեր սպասումները շիրակա-նացրած մարդկանց:

Առհասարակ այլոց դատելու կարողությունը գերազանց է զարգա-ցած մեզանում: Դիցուք՝ պատանին տապալում է քննությունները եւ մեղավորը քույրն է, որ չի օգնել իրեն: Ձեռնարկատիրական ոլորտում չեն հաջողում՝ ծնողներն են մեղավոր, որ հարուստ չեն եղել եւ ժառան-գություն չեն թողել: Բազմամյա պարապ եւ անբեղուն ծառայությունը սպասված պտուղները չի բերում՝ երկիրը երկիր չէ: Եկեք խոստովանենք, որ սեփական անձից պատասխանատվությունը ցրելու եւ հատկապես անտրտուն չաշխատանքից խուսափելու համար պատրաստ ենք մեղադ-րել եւ խաչել ամենքին:

Եւ եթե, ամեն տարի եղանակի եւ օրացույցի ցուցումների պես նույն են մեր աղոթքները եւ, ցավոք, նաեւ մեր վարքը եւ մարդիկ, որոնց խաչում ենք, գոնե չզլանանք եւ մեր խաչելության Գողգոթայում գտնենք նրանց, որոնց արդեն խաչել ենք, նայենք հալածյալ ու արյունոտ երեսնե-րին եւ ասենք՝ «Աստուած, քաւեա՛ զմեղաւորս, Աստուած քաւեա՛ զմեղա-ւորս, Աստուած քաւեա՛ զիս զմեղաւորս ի մեղաց եւ կեցո՛ւ. ամէն»:

